

3457

DTO AB Temmuz Bülteni

Sirküler No: 317 / 2006

DTO AB Bülteni

Temmuz 2006

Helsinki-Avrupa Birliği'nin (AB) dönem başkanlığını altı aylığına devralan Finlandiya hükümetinin, bir grup gazeteciyi Finlandiya'ya daveti, Türkiye'nin üyelik sürecinin başladığı ülkenin Brüksel-Ankara arasında yaklaşmakta olan siyasi krize bakışını anlamak açısından yararlı oldu. Finlandiya, öncelikle son zamanlarda Brüksel'deki diplomatik çevrelerde giderek artan oranda, **'limanlar sorunu yüzünden Türkiye ile müzakereler dondurulabilir'** tehditlerine karşı önlem alma telaşesinde. Bu nedenle de, özellikle önümüzdeki aylarda Kıbrıs'taki barış müzakerelerini tekrar başlatmak istiyor. Yıl sonuna kadar bu yönde hiç bir ilerleme sağlanamazsa da, Finlandiya Ankara'ya zaman tanımak için yeni bir formül düşünüyor.

Finlandiya'nın Formülü

Üst düzey Finli bir diplomat, Türkiye'nin deniz ve hava limanlarını Aralık ayına kadar Güney Kıbrıs'a açmama konusundaki tavrını değiştirmemesi durumunda yaşanabilecek tren kazasını önlemek için masaya getirecekleri öneriyi şu şekilde açıkladı: "Müzakereleri tamamen askıya almak yerine, AB müktesebatının Gümrük Birliği'ni (GB) ilgilendiren bölümleri olan ulaştırma, GB, malların serbest dolaşımı alanlarındaki fiili müzakereleri dondurabiliriz. Öte yandan, limanların açılması konusunda AB ile Türkiye arasında yaşanan yasal tartışmaya açıklık getirmek için Lüksembourg'da bulunan Adalet Divanı'na gidebiliriz. Böylece Divan'ın, 'limanların açılmaması, GB'nin ihlali mi anlamına gelir?' sorusuna yanıt bulmasını sağlayacağız." **Finliler, Rumların, Ankara'nın müzakere masasından kalkmasının kendilerine zarar getireceğinin bilincinde olduğunun altını çiziyorlar.**

Ankara Zaman Kazanacak

Türkiye'ye GB'yi, aralarında Güney Kıbrıs'ın da bulunduğu 10 yeni üyeye genişleten uyum protokolünü uygulaması konusunda, Aralık ayına kadar süre veren AB'nin, müzakerelerin tamamen askıya alınmasını önlemesi, Ankara'ya limanlar krizinin ertelenmesi konusunda zaman kazandırabilecek. Adalet Divan'ından çıkacak kararın, Ankara'nın aleyhine olacağı da söyleniyor. Türkiye, limanların açılmasının GB'nin dışında bulunan, 'hizmetlerin serbest dolaşımına' girdiğini belirtirken, AB tarafı tam tersine, malların serbest dolaşımı anlamına geldiği görüşünü benimsiyor. Öte yandan Finliler, Divan'ın kararı için bir yıldan üç yıla kadar bekleneyeceğinin hesabını yaparak bu süre içinde Birleşmiş Milletler (BM) şemsiyesi altında Kıbrıs müzakerelerinin tekrar başlayabileceğini umut ediyor. Bunun için Rum yönetimine yapılacak baskıların arttırılacağını söylüyorlar. Ancak 'AB, KKTC'ye uygulanan ekonomik ambargoyu kaldıracak mı?' sorusuna 'bu konuda pek umutlu değiliz' şeklinde yanıt veriliyor. Bu da, KKTC'ye uygulanan ekonomik izolasyonun kaldırılmadan limanlarını açmayacağını söyleyen Ankara ile limanlar krizinin, bir süre için ertelense bile, uzun dönemde kaçınılmaz olduğunu ortaya koyuyor.

Türkiye ile İlk Fiili Müzakereler Başladı

Avrupa Birliği (AB), Türkiye ile, 35 alandan oluşan müktesebatın 'Bilim ve Araştırma' faslındaki fiili müzakereleri açıp kapattı. Böylece Ankara, müzakere sürecinin ilk bölümü olan tarama sürecinden, müzakerelerin asıl etabı olan 'fiili müzakerelere' geçmiş oldu. Ancak AB'nin 25 ülkesinin bu fasılda oybirliği ile kabul edilen ortak tutum belgesinde, Türkiye'nin limanlar konusundaki taahhütlerine atıfta bulunuldu. Metinde Türkiye'nin taahhütlerinin yerine getirmemesi durumunda, bunun müzakerelerin geneli üzerine etkisi olacağı da belirtildi. **Bundan sonra Türkiye ile açılan her fasıldaki ortak tutum belgesinde de, aynı ifadeler yer verilmesi de kararlaştırıldı. AB'nin bu konudaki kararı, son ana kadar Bilim ve Araştırma faslında müzakerelerin kapatılmasına karşı çıkan Rum Yönetimi'nin ikna olmasına da neden oldu.**

AB'den Türkiye'ye Limanlar Yaptırımı

AB, Türkiye'nin limanlarını Güney Kıbrıs'a açmaması nedeniyle, AB müktesebatının Gümrük Birliği (GB) faslındaki müzakerelerini geciktirme kararı aldı. AB Daimi Temsilcileri, son olarak Hırvatistan ile GB faslında müzakerelere başlama kararı verdiler. Öte yandan Türkiye ile bu fasılda tarama sürecinin sonuçlanmasına rağmen, fiili müzakerelere geçilmesi konusunda, herhangi bir ilerleme sağlanamadı.

AB diplomatik kaynakları, Türkiye, limanlarını hala Güney Kıbrıs'a açmaması nedeniyle, Avrupa Komisyonu yetkililerinin, GB faslındaki raporu AB üye ülkelere ulaştırmadığına dikkat çekip bunun GB alanındaki müzakerelerin, limanlar açılana kadar başlamayacağı anlamına geleceği yorumunda bulundular. Öte yandan Türkiye yüzünden kendi müzakere sürecinin de zorlaştığını düşünen Hırvatistan, ilk defa Hırvatistan ve Türkiye'nin müzakere sürecinin birbirinden ayrılmasından son derece memnun görünüyor.

AB Dönem Başkanı: Müzakereler Dondurulabilir

AB'nin 1 Temmuz tarihinden itibaren dönem başkanlığını devralan **Finlandiya'nın Dışişleri Bakanı Erkki Tuomioja, Türkiye'nin Güney Kıbrıs'a limanlarını açmamasının, AB ile müzakerelerin dondurulmasına varacak sonuçlarının olacağını söyledi.** Altı ay sürecek dönem başkanlığının önceliklerini, Brüksel'de yaptığı basın toplantısı ile açıklayan Tuomioja, 'Türkiye'nin Ankara anlaşmasının genişleten uyum protokolünü onaylamamasının sonuçları büyük olur. Bu bir tehdit değil ama bu durum, müzakerelerin askıya alınmasına varacak, büyük sorunlara neden olabilir. Bu da bizi endişelendiriyor. Eğer böyle bir sonuçla karşılaşarsak, bu sadece AB dönem başkanı Finlandiya'nın değil, aynı zamanda Türkiye ve 25 AB ülkesinin tamamı için bir başarısızlık olur' şeklinde konuştu. **Finlandiyalı Bakan, Türkiye'deki reform sürecinin de hızının yavaşladığını belirterek, Türkiye'ye uyarıda bulundu. Öte yandan Finlandiya'nın, Ankara ile başlatılan, 'teknik' müzakere sürecinin siyasete karıştırılmasına da karşı olduğunu altını çizdi.**

AP'de Türkiye Raporu

Avrupa Parlamentosu, '2006 Yılı Türkiye Raporu', Ankara'nın hava ve deniz limanlarını Güney Kıbrıs'a açmaması durumunda müzakerelerin durabileceği tehdidinde bulunuyor. AP'nin Dış İlişkiler Komisyonu'nda geçtiğimiz ay tartışılan ve bu ay içerisinde, Genel Kurul'da onaylanması beklenen, Hollandalı Parlamenter Camiel Eurlings tarafından kaleme alınan rapor, reform sürecinde Türkiye'ye ağır eleştiriler de yöneliyor. Raporda, 'Türkiye halen, Gümrük Birliği'ni Kıbrıs'a da genişleten uyum protokolünü onaylamadı ve uygulamadı. Kıbrıs uçakları ve gemilerine uygulanan kısıtlamalara devam edilmesi hayal kırıklığı yaratıyor.

Protokolün 2006'da uygulanmamasının müzakere sürecinde ciddi sonuçları olabilir, süreç durabilir.' deniliyor. Ayrıca, 'Reform sürecinin yavaşlaması üzüntü verici. Özellikle ifade özgürlüğü, dini ve azınlık hakları, sivil-asker ilişkileri, yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesi, kadın hakları, sendikal haklar, kültürel haklar ve hukukun bağımsızlığı alanlarındaki gelişme yetersiz.' değerlendirilmesinde bulunuluyor. AP'de onaylandıktan sonra tavsiye kararına dönüşecek olan raporun hukuki bağlayıcılığının bulunmamasına rağmen, rapor Avrupa kamuoyunu etkileyecek olması bakımından önem taşıyor.

Finlandiya Kıbrıs İçin Bastıracak

AB dönem başkanlığını 1 Temmuz tarihinde devralan Finlandiya'nın önceliklerinden birisini, 'Kıbrıs'taki barış müzakerelerini tekrar başlatmak' konusu oluşturacak. Nitekim Finlandiya'nın başbakanı Matti Vanhanen'in, dönem başkanlığının açılışı vesilesiyle, Avrupa Komisyonu başkanı José Manuel Barroso ile yaptığı ortak basın toplantısı, Kıbrıs sorununa odaklıydı. Finlandiya Başbakanı, AB'nin Kıbrıs'taki müzakerelerin başlatılması için, 'nasıl bir rol oynayacağı' konusunda açık bir tavır sergilemedi. Finli Başbakan, Ankara'nın hava ve deniz limanlarını Güney Kıbrıs'a açması konusunda, 'AB Komisyonu'nun ekim ayında açıklayacağı İlerleme Raporu öncesinde, Türkiye ilerleme sağlamalı. ' sözlerine vurgu yaptı. **Ülkesinin hedefini ise, 'BM liderliğinde, teknik müzakereleri başlatmak istiyoruz. Kıbrıs'taki iki lider, iki yıldan bu yana ilk defa bir araya geliyor.'** şeklinde açıkladı. AB dönem başkanı,

'Hem AB hem de Türkiye, verdiği sözleri yerine getirmeli. Tabii ki AB de taahhütlerine sadık olmalı.' diyerek,

Finlandiya'nın Kuzey Kıbrıs'taki ekonomik ambargonun sona erdirilmesi için gayret göstereceğini de ima etti.

Öte yandan Avrupa Komisyonu'nun genişlemeden sorumlu yetkilisi Olli Rehn, 'Finlandiya'nın Kıbrıs'taki iki toplum liderini sauna'da bir araya getirip, sauna diplomasisi yapmasını istedi. Rehn böylece ilk defa olarak, şu ana kadar Birleşmiş Milletler'de (BM) bulunan arabuluculuk rolünü AB'nin üstlenmesini de önermiş oldu. Komisyon başkanı Barroso ise, Rehn'in 'AB'nin Kıbrıs'ta liderliği devralması' önerisini üstü kapalı bir şekilde destek vermedi. 'Kıbrıs'ta her iki toplum liderinin bir araya gelmesi cesaret verici. BM'ye yardım etme konusundaki taahhütlerimize sadık kalacağız.' diyen Barroso, AB'nin sorunun çözümü için her yardımı yapacağını belirtti. Her iki tarafı da esnek olmaya davet eden Komisyon başkanı, Türkiye'nin limanlarını Kıbrıs'a açmamasının ise ciddi sonuçlar doğuracağını söylemeyi ihmal etmedi.

Arnavutluk'un AB'ye İlk Adımı

Arnavutluk, 12 Haziran tarihinde AB ile İstikrar ve Ortaklık Anlaşmasını imzalayarak, AB yolundaki ilk adımını atmış oldu. AB'nin dönem başkanı Avusturya'nın Dışişleri Bakanı Ursula Plassnik, Lüksembourg'da yapılan Dışişleri Bakanları toplantısı sırasında bu adımı, ülkenin AB standartlarına ulaşma yolundaki köşe taşı olarak değerlendirirken, Arnavutluk Başbakanı Sali Berisha ise, Arnavut halkının yeni ufuklara açılımı ve 15 yıllık uzun geçiş döneminin sonu olarak gördüğünü söyledi.

Bu anlaşma, her iki taraf arasında ekonomik ve siyasi işbirliğinin arttırılması ve önümüzdeki 10 yıl içerisinde serbest ticaret bölgesinin oluşturulmasını öngörüyor. Bununla birlikte Brüksel, Arnavutluk'tan, basın özgürlüğü, kurumsal yapılanma, etnik azınlıklara saygı ve yerel seçimlerin uluslararası standartlara getirilmesi konusunda daha fazla çaba bekliyor.

Hırvatistan 2010'dan Önce AB Üyesi Olamayacak

Türkiye ile geçtiğimiz yıl aynı tarihte, AB ile müzakere sürecine ve 12 Haziran tarihinde Bilim ve Araştırma faslında fiili müzakerelere başlayan Hırvatistan'a, 2010 yılı öncesi üyelik görünmüyor.

Hırvatistan, Avrupa Parlamentosu'nun 2009 yılında yapılacak seçimlerinden önce üyelik beklentisini sürdürdürsün, Avrupa Komisyonu'nun genişlemeden sorumlu üyesi Olli Rehn, ülkenin 2010'dan önce üye olamayacağını söyledi.

Rehn, Romanya ve Bulgaristan'ın gelecek yıl için öngörülen üyeliği sonrasında birliğin kurumsal reformlara gitmeden yeni üyelere kapılarını açmayacağını ifade etti.

Rehn, 'Bundan sonra üyelik kriterlerini ilk karşılayan ülke Hırvatistan olacak. Ülke listenin ilk sırasında yer alıyor.' sözlerine vurgu yaptı. AB'de, Birliğin gelecek Anayasası'na üzerinde uzlaşmadan ve Birlik içinde yapısal ve kurumsal reformları yapmadan, genişleme sürecine devam edilemeyeceği düşüncesi giderek yaygınlaşıyor.

Avrupa Endüstrisi AB-Rusya İlişkilerini Canlandırma Çabasında

Avrupa'nın 47 en etkili yöneticisi, 'Avrupa Endüstricileri Yuvarlak Masası' oluşturmak suretiyle, son aylarda giderek gerginleşen AB-Rusya ilişkilerini yakınlaştırmaya çalışıyor. Avrupa endüstrisi hazırladığı 47 sayfadan oluşan raporunda, her iki taraf arasında, 1997 yılında oluşturulan Ortak Ekonomik Alan'ı canlandırmayı önerdi. Raporda, 'yatırım ortamının iyileştirilmesi, fikri, endüstriyel ve ticari hakların güçlendirilmesi, ikili ticaret ve yatırımın arttırılması, diyalogun geliştirilmesi ve daha iyi denetleme ve mali kuralların oluşturulması' öneriliyor. Raporda son aylarda artan gergin ortama ise değinilmiyor. **Ocak ayında Rusya'nın Ukrayna'ya verdiği gazı kesmesinin ardından, AB, Rusya'ya olan enerji bağımlılığını azaltmanın yollarının aramaya başladı. Rusya ise son aylarda verdiği mesajlarda, petrol ve doğalgazını doğuya satabileceğini ima etti.**

AB Anayasa'da Düşünme Süresini Arttırdı

AB devlet ve hükümet başkanları, Birliğin gelecek Anayasası'nın uygulamaya geçirilmesine ilişkin 'düşünme süresini' 2008 yılın sonu olarak belirlediler. AB liderleri, 15-16 Haziran tarihlerinde gerçekleştirilen zirvede masaya yatırdıkları AB'nin gelecek Anayasası'na ilişkin daha önceden üzerinde kararlaştırılan, '6 aylık düşünme süresini' uzatmak gereği üzerinde anlaştılar. Böylece, 2007 yılında Birliğin dönem başkanlığını devralacak Almanya ve Fransa zamanında, 25 ülke, Birliğin daha fazla genişleyebilmesi için öngörülen AB'nin kurumsal ve yapısal reformları konusunda, daha somut adımlar atmak durumunda kalacak.

AB-ABD Zirvesi Sorunları Çözemedi

AB-ABD arasında 22 Haziran tarihinde gerçekleştiren Devlet ve

Hükümet Başkanları Zirvesi, AB açısından Guantanamo cezaevi hariç, hiç bir konuda bir ilerleme sağlamadı. ABD Başkanı George Bush, Guantanamo cezaevinin kapatılması konusuna olumlu baktığını, ancak bu konuda ABD Yüksek Mahkemesi'nin kararını beklediklerini ifade etti. Öte yandan AB tarafı, Birliğe 2004 yılında katılan üye ülkelere ABD tarafından uygulanan vize uygulamasının kaldırılmasını konusunda Bush'u ikna edemediler. Bu arada Bush'un imzalamayı reddettiği iklim değişikliği konusundaki Kyoto Protokolü'ne ilişkin de her iki taraf arasındaki farklılıklar giderilemedi. Sadece AB-ABD arasında yüksek düzeyli bir çalışma grubunun oluşturulmasına karar verildi.

Avrupa Komisyonu Enerji Pazarının Rekabete Açılması İçin Bastırıyor

Avrupa Komisyonu, AB'nin elektrik ve doğalgaz pazarının liberalleştirilmesini öngören yasaları uygulamaya geçirmedikleri gerekçesiyle, 17 üye ülke aleyhine yasal işlem başlattı. **AB'nin devlet ve hükümet başkanları, 2006 yılı Mart ayında, 'Avrupa İçin Enerji Politikası' oluşturma kararı aldıklarında, bunun en büyük hedeflerinden birini, pazarın liberalleştirilmesi olarak saymışlardı. Komisyon, buna rağmen bir çok AB ülkesinin kendi pazarını rekabete açmayarak, enerji fiyatlarının düşüşünü destekleyecek yeni enerji yatırımlarının da önüne geçtikleri uyarısında bulundu.** AB hükümetlerinin, şu anda birinci aşamada bulunan yasal işlemi durdurmak için, iki ay içerisinde Komisyon'a bu konuda bir cevap vermeleri gerekiyor. Aksi halde ülkelere, yükümlülüklerini yerine getirmedikleri için para cezaları uygulanacak.

Temmuz Ayı AB Çalışma Takvimi

13 Temmuz

İngiliz Ticaret Odasının düzenlediği, tarım ve kırsal kalkınma konulu

toplantısı. www.britcham.be

14 Temmuz

-AB Maliye Bakanları AB bütçesi konusunda görüşmek üzere bir araya geliyorlar.

-COREPER I'in, Daimi Temsilci yardımcılarının bir araya geleceği gayri resmi toplantısı.

15 Temmuz

-G8 liderleri St. Petersburg'da bir araya geliyor.

-AB Çevre Bakanlarının Turku şehrindeki gayri resmi toplantısı.

17 Temmuz

-AB Dışişleri Bakanları, Genel İşler Konsey'inde bir araya geliyor.

-AB Savunma politikası direktörleri Helsinki'de bir araya geliyor.

18 Temmuz

-AB Tarım Bakanları bir araya geliyor.

19 Temmuz

-AB'nin Daimi Temsilcilerinin COREPER II gayri resmi toplantısı Helsinki'de yapılacak.

24 Temmuz

-AB Adalet ve İçişleri Bakanları bir araya geliyor.

Şİ

Şİ
Şİ

Dağıtım:
Gereği Şİ
Şİ

Şİ

Bilgi:
Şİ